

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในยุคของสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้วิถีชีวิตของสมาชิกในสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจถดถอยที่เกิดขึ้นทุกมุมโลกอย่างรุนแรง ทำให้สภาพของสังคมเกิดปัญหาอบด้าน อาชญากรรมเป็นปัญหาหนึ่งที่ถือว่าเป็นโรคภัยกัดกินความเป็นอยู่อันสงบสุขทั้งชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของสมาชิกในทุกสังคม ไม่เว้นว่าสังคมนั้นจะเจริญหรือด้อยพัฒนา ก็ตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อสรุปความอาจุพุดได้ว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคม

อาชญากรรมที่เป็นที่สนใจของสมาชิกในสังคม และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกเป็นที่สะเทือนขวัญของบุคคลทั่วไปได้ไม่น้อยกว่าอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ คือ อาชญากรรมทางเพศ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องทางเพศแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม สังคมไทยก็เช่นเดียวกับหลาย ๆ สังคม ที่มีทัศนะเกี่ยวกับเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องลับ ที่ไม่น่าพูดถึงในที่เปิดเผยในความรู้สึกของคนทั่วไป แต่ขณะเดียวกัน ผู้คนส่วนใหญ่ก็แสดงอาการอยากรู้ อยากเห็นต่อเหตุการณ์เหล่านี้ โดยเฉพาะเมื่อปรากฏมี “การข่มขืนกระทำชำเรา” (Rape) ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีความรุนแรงที่สุดในอาชญากรรมประเภทอาชญากรรมทางเพศ (Sexual Offense) เกิดขึ้น

เนื่องจากสภาวะดังกล่าวเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน โดยผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ไม่คาดคิดมาก่อน และผลจากการกระทำอาชญากรรมดังกล่าวได้ทำลายเหยื่อทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง ร้าวลึก และฝังใจจำ ด้วยการใช้กำลังบังคับทางกาย และการบีบบังคับทางจิตใจ ทั้งพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความวิตกกังวล หวาดหวั่น น่าสะพรึงกลัว และรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ไม่ไว้วางใจแก่ผู้คนในสังคมทุกครั้งที่มีข่าวอาชญากรรมทางเพศในเรื่องของการข่มขืนกระทำชำเราเกิดขึ้น (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2544)

การข่มขืนกระทำชำเรา เป็นการกระทำที่สามารถวิเคราะห์ได้หลายแง่มุม หากมองจากตัวผู้กระทำผิด พฤติกรรมนี้ถูกจัดว่าเป็นอาชญากรรมอันเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้กระทำต้องได้รับโทษจำคุก ในแง่จิตวิทยาจัดว่าเป็นการแสดงออกทางเพศของบุคคลที่ผิดปกติ ซึ่งสัมพันธ์กับความบกพร่องของพัฒนาการทางเพศและจิตใจของบุคคล เป็นการแสดงออกทางเพศต่อเพศสตรีที่อ่อนแอ หรือเกิดจากตัวเหยื่อที่ไม่ระวังตัว การแต่งตัวไม่เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของ

สังคมไทยเป็นการช่วยวนอาชญากร ตลอดจนอาจเกิดจากสภาพแวดล้อม สถานการณ์ที่เอื้อให้การข่มขืนกระทำชำเราของอาชญากรเกิดขึ้นได้ ซึ่งนับวันจะมีรูปแบบของการก่ออาชญากรรมที่รุนแรงซับซ้อน และมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นดังปรากฏจากการปราบปรามอาชญากรรมการกระทำความผิดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ชี้ให้เห็นถึงสถิติผลการปราบปรามการกระทำความผิดทางเพศทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 1.1

สถิติผลการปราบปรามการกระทำความผิดทางเพศทั่วราชอาณาจักร

ประเภทความผิด	ปี 2549		ปี 2550		เปรียบเทียบ เพิ่ม/ลด	คิดเป็น	จับ
	แจ้ง	จับ	แจ้ง	จับ			
ข่มขืนกระทำชำเรา	3844	2534	4435	2548	เพิ่ม 591	15.37%	57.45%
ข่มขืนและฆ่า	13	10	10	8	ลด 3	23.08 %	80.00%
รวม	3857	2544	4445	2556	เพิ่ม 588	15 %	57%

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากสถิติดังกล่าวพบว่าผู้กระทำความผิดจำนวนไม่น้อยที่ไม่ถูกจับกุมให้มารับโทษตามกฎหมาย เนื่องจากเหยื่อส่วนใหญ่ไม่แจ้งความดำเนินคดี เพราะเกิดความอับอายต่อชื่อเสียงของตน ทำให้คดีข่มขืนกระทำชำเราส่วนหนึ่งไม่ปรากฏต่อสังคม หรือถึงแม้ว่าเหยื่อจะแจ้งความก็ตาม แต่การที่เหยื่อถูกพนักงานสอบสวน และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมสอบสวน และซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์สะเทือนใจเหล่านี้จากเหยื่อนั้น พบว่า เหยื่อมักสะเทือนใจไม่ค่อยให้ความร่วมมือ และการสัมภาษณ์อาจกลายเป็นการตอกย้ำความลำบากใจให้เกิดขึ้น ทั้งยังเป็นการข่มขืนซ้ำซ้อนแก่เหยื่อที่อาจจะอยากลืมเรื่องราวต่าง ๆ โดยเร็ว (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2544) อีกทั้งบางครั้งมีการยอมความกันอันอาจเกิดจากการที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจที่สูงกว่าไม่ว่าจะเป็นอำนาจเงิน อำนาจทางสังคม ตลอดจนอาชญากรรมทางเพศเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในที่ลับตายากต่อการสืบสวนสอบสวนหาพยาน บางครั้งเหยื่อถูกฆ่าตายทำให้พยานที่หายากอยู่แล้วกลับหายากมากกว่าเดิม ถึงแม้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้ามากแล้วก็ตาม ทำให้เหยื่อรอดพ้นจากการรับใช้กรรมตามกฎหมายตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ทำให้ตัวเลขของสถิติที่เกิดอาชญากรรมทางเพศที่แท้จริงน้อยกว่าคดีที่เกิดขึ้นจริงและได้รับการแจ้งความ จะสอดคล้องกับจำนวนนักโทษเด็ดขาดชาย คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ/

ทัศนสถานทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 6,073 คน ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะมีแฝงอยู่ในกลุ่มนักโทษเด็ดขาดคดีความผิดต่อชีวิต และความผิดต่อร่างกาย

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา มีอัตราการลงโทษตามลักษณะการกระทำความผิดซึ่งมาตรา 276 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหนี้ยิง หรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(หมายเหตุ แก้ไขโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2550) จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายได้กำหนดโทษ สำหรับการกระทำในลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศนี้ตามพฤติกรรม และเหตุแวดล้อมในการกระทำความผิดลดหลั่นกันตามความร้ายแรงและภัยอันตรายที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 1.2

สถิติแสดงจำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด

สำรวจ ณ เดือน กรกฎาคม 2551

แยกตามความผิด	ชาย	หญิง	รวม
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	28,864	2,209	31,073
พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ	57,588	14,788	72,376
ความผิดต่อชีวิต	9,041	313	9,354
ความผิดต่อร่างกาย	3,905	98	4,003
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	6,073	110	6,183
ภัยอันตรายต่อประชาชน	244	12	256
อื่น ๆ (พนัน, อาวุธปืน ฯลฯ)	5,340	550	5,890
รวม	111,055	18,080	129,135

ที่มา: ศูนย์ทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

เมื่อได้รับตัวผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเรามาควบคุมแล้ว กรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดแก้ไขปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ริเริ่มการจัดทำโปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำความผิดทางเพศขึ้น โดยให้เรือนจำกลางนครปฐมเป็นเรือนจำนำร่อง เมื่อปี พ.ศ. 2548 ในสมัยที่นายสรสิทธิ์ จงเจริญเป็นผู้บัญชาการเรือนจำ ในการดำเนินการแก้ไข พื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำความผิดทางเพศ ให้สามารถได้เข้าใจชีวิต รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การรับรู้ถึงความรู้สึกของเหยื่อจะได้สำนึกในการกระทำความผิดที่ตนเองได้กระทำขึ้น รวมทั้งจัดการกับอารมณ์ทางเพศของตนเอง โดยออกมาในรูปของการจัดทำโปรแกรมการแก้ไขและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม เรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีระยะเวลาดำเนินการประมาณ 40 สัปดาห์ และทั้งนี้จะส่งผลให้เหยื่อและสังคมได้รับความมั่นคงปลอดภัยจากผู้กระทำความผิดทางเพศ โดยคาดหวังว่า ผู้กระทำความผิดทางเพศ ได้รับการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมไม่ให้เกิดซ้ำสร้างปัญหาให้สังคมอีก โดยเฉพาะคดีทางเพศ (เรือนจำกลางนครปฐม, 2548) และปัจจุบันมีเรือนจำ/ทัณฑสถานหลายแห่ง ได้มีการดำเนินการโปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำความผิดทางเพศ ฉะนั้น เพื่อให้ภารกิจการแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเราของกรมราชทัณฑ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดทางเพศของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเราว่า มีสาเหตุ หรือปัจจัยใดบ้าง และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดทางเพศมิให้เกิดขึ้นอีกในสังคม

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

การที่กฎหมายได้กำหนดโทษ สำหรับการกระทำในลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศนี้ ตามพฤติกรรม และเหตุแวดล้อมในการกระทำความผิดลดหลั่นกันตามความร้ายแรงและภัยอันตรายที่เกิดขึ้น เมื่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้ได้ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางที่เป็นเรือนจำความมั่นคงสูง ย่อมแสดงถึงความรุนแรงแห่งการกระทำ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม และศึกษาอยู่โครงการปริญญาโทสาขาการบริหารงานยุติธรรมคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงสนใจจะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดทางเพศของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเราในเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อเป็นการแสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดทางเพศ ทั้งในส่วนของการแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดทางเพศ ได้รับการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมไม่ให้เกิดซ้ำสร้างปัญหาให้สังคมอีกโดยเฉพาะคดีทางเพศ และในส่วนของการป้องกัน

ผู้หญิง มีให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ในการป้องกันอาชญากรรมทางเพศให้ลดลงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาทัศนคติของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดทางเพศ
2. แสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดทางเพศมิให้เกิดขึ้นอีกใน สังคม

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศ ของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเรา ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางบางขวาง ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของผู้ต้องขังในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำกลางบางขวาง ว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ก่อให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเรา

นิยามศัพท์ในการศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่ ปัจจัยภายใน ปัจจัยแวดล้อม ปัจจัยด้านโอกาส และปัจจัยด้านตัวเหยื่อ

ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยด้านตัวผู้กระทำผิด ทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ที่ทำให้ผู้ต้องขัง กระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ ความต้องการทางเพศ การแก้แค้นทางเพศ การเสพสื่อลามกอนาจาร ประวัติการใช้สารเสพติด และประวัติการกระทำผิด

ปัจจัยแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่ทำให้ผู้ต้องขัง กระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่ สถานที่พักอาศัย สถานภาพครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน

ปัจจัยด้านโอกาส หมายถึง ปัจจัยด้านช่องโอกาสที่ทำให้ผู้ต้องขังตัดสินใจกระทำความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่ ช่วงเวลา เปลี่ยว มีด และไม่มีคนเดินผ่านไปมา

ปัจจัยด้านตัวเหยื่อ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเหยื่อ ได้แก่ การแต่งกาย ท่าที่
รูปร่าง หน้าตา และอายุของผู้เสียหาย

ผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเรา หมายถึง ผู้ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง
ซึ่งได้ข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เชือดด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ใน
ภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น มาตรา 276

เรือนจำกลางบางขวาง หมายถึง เรือนจำความมั่นคงสูงที่ทำหน้าที่ควบคุมตัว
ผู้ต้องขังชายที่มีกำหนดโทษจำคุก 15 ปีขึ้นไป ถึงประหารชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบทัศนะของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ
ความผิดทางเพศ
2. ได้แนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดทางเพศมิให้เกิดขึ้นอีกในสังคม